

A Kúria a Dr. Illés Renáta Edina ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr. Helmeczy László ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt a Törvényszéken 5.P.20.218/2011. szám alatt megindított és a Ítéltábla Pf.II.20.757/2013/7. szám alatti ítéletével befejezett perében a jogerős ítélettel szemben a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak külön felhívásra 735.300 (hétszázharmincötezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felperes több cég, így az alperes kft. ügyvezetője is volt. A 2004. december 30-án kelt kölcsönszerződés szerint kölcsönadta az alperes részére az alperes által tőle megvásárolt 3862 mázsa kukorica felvásárlási árát, 7.353.248 forintot. Az alperest a kölcsön után kamatfizetési kötelezettség nem terhelte és a felek megállapodtak abban, hogy annak visszafizetése egy év elteltével válik esedékessé. A szerződést kölcsönadóként és kölcsönvevőként egyaránt a felperes írta alá és azt ügyvéd ellenjegyezte. A felperes már nem volt az alperes ügyvezetője és a cég tulajdonosa sem akkor, amikor 2009. december 30-án felszólította az alperest a kölcsön és a késedelmi kamatai megfizetésére. A felhívásnak az alperes annak megismétlését követően sem tett eleget.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 7.353.248 forint és a késedelmi kamatai megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a követelés elévült, a kölcsönszerződés pedig egyrészt fiktív, mert a felperes nem szállított kukoricát az alperesnek, másrészt pedig érvénytelen, mert azt hitelezőként és adósként is a felperes írta alá.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint az alperes közgyűlési határozatban minden évben elfogadta a mérlegben tartozásként a felperes követelését, ezért a szerződés nem volt érvénytelen, továbbá a követelés el sem évült. A felperes azonban az eljárás során ellentmondásos nyilatkozatokat tett és nem tudta bizonyítani, hogy kukoricát termelt volna, továbbá nem bizonyította a szállítás megtörténtét sem. Nem álltak rendelkezésre a mérlegelési jegyek, de nem volt adat a kukorica tisztítására, szárításra vonatkozóan sem. Mindezek, továbbá a hasonló jogalapon más személyek közt folyamatban volt perek, a további bizonyítékok és a tanúk vallomásának értékelése alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felvásárlási jegy nem valós gazdasági eseményről készült. A felperes nem szállított kukoricát az alperesnek és így kölcsönt sem nyújtott a részére.

A felperes fellebbezése folytán eljárta másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltség tekintetében megváltoztatta, egyebekben pedig helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes a Pp. 196. §-a (1) bekezdésének e) pontja szerinti teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződés színlelttségét állította. A felperes sem hivatkozott arra, hogy a szerződés megkötésekor tényleges kölcsönadásra került volna sor, csak arra, hogy a tartozás jogcímét ekkor egyező akarattal kölcsöntartozásra módosították. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 240. §-ának (1) bekezdése szerinti novációnak nem volt akadálya, de vizsgálni kellett ezért azt, hogy a felperes termelt-e 2004. évben 3862 mázsa kukoricát és azt eladta-e az alperesnek és megillette-e ezért őt a keresetében követelt összeg.

A felperes előadása bizonytalan és következtelen volt. Eltérően adta elő, hogy integrált kukoricatermelést folytatott-e, vagy sem és nem tudta megjelölni, hogy hol folyt a gazdálkodás. Az azonos formájú szerződéseket kötő személyek közül K. L. nem emlékezett vissza a történetekre, míg Sz. S. tagadta az ügyletek valós voltát. A felperes fia sem tudta tanúvallomásában megerősíteni a felperes által előadottakat, a mezőgazdasági szolgáltatásról szóló befizetésekről pedig nem tudható, hogy azok mire vonatkoztak. A leadott kukorica raktározására, vagy készletben tartására vonatkozóan nem álltak rendelkezésre bizonyítékok, mérlegelési jegyek sem voltak, holott azok egy példányának a fuvarosnál kellett

volna maradnia. Nem volt tisztázott a betakarítás, a beszállítás időpontja és módja. A kukorica eredete, szállítása és leadásának folyamata nem volt követhető, így a mögöttes tények igazolásának a hiányában a felvásárlási jegy, továbbá a kölcsönről kiállított okirat sem volt alkalmas a felperes állításának a bizonyítására.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és adjon helyt a keresetének. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezéssel az elsőfokú bíróságot kérte kötelezni új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a jogerős ítélet megsértette a Pp. 3. §-ának (4) bekezdésében foglaltakat, mert a felperes az igényelt mezőgazdasági szolgáltatásokról kiállított számlákat csatolta, az elsőfokú bíróság pedig jogszabálysértő módon utasította el a Z. Kft. megkeresésére, valamint B. J. és A. A. tanúk meghallgatására előterjesztett bizonyítási indítványát.

A 2013. október 23-ai tárgyaláson az alperes több okirati bizonyítékot egy példányban csatolt az iratokhoz és ezek egy része a tárgyaláson nem került ismertetésre és azok egy részét a felperes az iratokba történt betekintés útján sem ismerhette meg, míg másokat csupán betekintésre kapott meg. Nem volt ezért módja a nyilatkozattételre, mivel a bíróság ekkor a tárgyalást már berekesztette. A 78/A/1-4. számú iratokat az alperes az ítélelethozatalt követően 2013. december 16-án csatolta be, ami sérti a fegyveregyenlőség elvét. Ebből a dokumentációból vonta le az elsőfokú bíróság azt az ítéleti megállapítást, hogy az alperes bizonyítani tudta azt a tényt, amely szerint a felperes 2004. évben milyen nagyságú területtel rendelkezett és mely területek után nem kapott bérleti díjat. Mindez sérti a Pp. 3. §-ának (6) bekezdésében és a 93. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat.

Jogszabálysértő volt az elsőfokú bíróság eljárása abban a tekintetben is, hogy az alperes részéről a perelhúzó magatartást megvalósító sorozatos mulasztásokkal csatolt bizonyítékokat nem tekintette hatálytalannak és elkésettnek. Helyt adott az általa előterjesztett bizonyítási indítványoknak, míg a felperes határidőben előterjesztett bizonyítási indítványainak nagy részét elutasította (Pp. 8. § (1) és (5) bekezdés, 105. § (1) és (2) bekezdés).

Kifejtette, hogy törvényt sértő volt a bizonyítékok jogerős ítélet szerinti mérlegelése is. Dr. P. Zs. és Sz. S. tanúk más perekben

eltérő vallomásokat tettek, az alperes perbeli előadásai pedig szintén ellentmondásosak voltak mind most, mind a más perekben. Kizárta viszont a bíróság a bizonyítékok köréből, vagy legalábbis nem megfelelően értékelte az APEH vagyonosodási vizsgálatának eredményét, a felvásárlási jegyeket és a teljes bizonyítóerejű magánokirati formába foglalt kölcsönszerződést. Sz. S., dr. P. Zs., D. L. és P. S-né tanúk az alperessel gazdasági, vagy munkaviszonyban állnak, ezért a vallomásukat erre figyelemmel lehetett értékelni.

Tévesen alkalmazta álláspontja szerint a jogerős ítélet a novációt, mert a felek azzal a korábbi kötelmet megszüntették és új kötelmet hoztak létre. Ennek folytán már csak azt lehetett vizsgálni, hogy a felperes eleget tett-e a kölcsönszerződésbe foglalt kötelezettségeinek, azaz az alperes rendelkezésére bocsátotta-e a kölcsönösszeget. Nem lehet a vizsgálat tárgya az, hogy ez az összeg honnan állt az alperes rendelkezésére.

A Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes terhére esett annak bizonyítása, hogy a taggyűlés által jóváhagyott éves beszámoló, mint tartozáselismerés ellenére a felperes követelése nem áll fenn. A szerződés semmisségét az elsőfokú bíróság nem állapította meg, míg a másodfokú bíróság annak a színleltségére hivatkozott. A színleltség azonban nem volt megállapítható, hiszen nem hiányzott mind a két fél részéről a szerződéskötési akarat, ezért az ezzel ellentétes megállapítás jogellenes.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le, azokkal a Kúria is egyetértett, jogszabálysértés nem történt.

Az elsőfokú bíróság széleskörűen lefolytatott bizonyítási eljárás alapján hozta meg a határozatát. Olyan mennyiségű bizonyíték állt rendelkezésre, amelyre tekintettel a felperesnek a már hosszú ideje folyamatban volt eljárás végén előterjesztett további bizonyítási indítványainak a teljesítése már nem eredményezhette a felperesre nézve kedvezőbb döntés meghozatalát. Nem volt ilyen várható a felperes által korábban vezetett másik cég megkeresésétől, vagy még két további tanú meghallgatásától, hiszen azok a keresettel kapcsolatban felmerült alapvető aggályok eloszlatására már nyilvánvalóan alkalmatlanok voltak. 2011. december 16-án az alperes

az általa az utolsó tárgyaláson beadott és az eljáró bíró által a per anyagává tett okiratokat csatolta az iratokhoz további példányokban. Nem követett ezért el eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor ezeket a döntése meghozatalakor figyelembe vette. A felperesnek a sérelmezett bizonyítási indítványon (73. sorszám alatti) kívül más indítványa nem került elutasításra, ezért iratellenes az a hivatkozása, amely szerint a bíróság a bizonyítási indítványai "nagy részét" elutasította. Nem jelentett eljárási szabálysértést az sem, hogy a bíróság értékelte az alperes által a felhíváshoz képest esetlegesen késve becsatolt bizonyítékokat. Az ilyen jellegű késedelemnek ugyanis nem az a jogkövetkezménye, hogy az esetlegesen késedelmesen benyújtott, de egyébként rendelkezésre álló bizonyítékokat a bíróság a bizonyítékok köréből kizárja.

Helyesen került megállapításra a jogerősben ítéletben, hogy 2004. december 30-án a felperes nem nyújtott kölcsönt az alperesnek. A felek megállapodása a felperes nyilatkozata szerint is az volt, hogy az adásvételből eredő vételár hátralékot a felperes által nyújtott kölcsönre változtatták át. A régi Ptk. 240. §-ának (1) bekezdése erre lehetőséget ad és ezzel a felek a tartozás jogcímét változtatták meg. Hiba lett volna ezért a felperes felülvizsgálati kérelmében foglaltak szerint azt vizsgálni, hogy a felperes az alperes rendelkezésére bocsátotta-e akkor a kölcsönösszeget, hiszen ez még a felperes saját előadása szerint sem történt, pénzmozgásra nem került sor. A jogerős ítélet megállapításának megfelelően a nováció folytán lehetett vizsgálni azt, hogy az alapul szolgáló szerződés, azaz az adásvétel létrejött-e a felek között, vagyis eladott-e a felperes 3.862 mázsa kukoricát 7.353.248 forintért az alperesnek.

A felülvizsgálati eljárás során általában nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Erre csak a tényállás feltáratlan volta, vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen, iratellenes vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó értékelése adhat alapot.

A jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló mérlegelésével állapította meg azt, hogy a felperes nem szállított ilyen mennyiségű kukoricát az alperesnek, ezért a kölcsönszerződés alapjául szolgáló jogügylet nem valós.

A teljes bizonyítóerejű magánokirati formába foglalt kölcsönszerződés azt bizonyíthatja, hogy az abban foglalt jognyilatkozatot a felek megtették. Az alperes az okirattal szemben a jognyilatkozat színleltségét állította, vagyis azt, hogy az adásvétel és az ezen alapuló kölcsön a felek között színlelt volt. A szerződés aláírója mindkét pozícióban a felperes volt, ezért

súlytalan a színlelettséggel kapcsolatos előadása. A felperes maga sem tudta előadni, hogy hol termelte meg az állítólagosan eladott kukoricát és annak az alperes részére történt szállításáról semmiféle okirattal nem rendelkezett, csak az általa kiállított felvásárlási jegyekkel. Nem volt nyomon követhető egy ilyen nagy mennyiségű kukorica későbbi sorsa az alperesnél. A felperes, aki egyben az alperes akkori ügyvezetője is volt, ellentmondásos előadásokat tett és ezért erre tekintettel, továbbá a meghallgatott tanúk - különösen Sz. S. - vallomása alapján és az egyéb perekben is elhangzottak folytán, a jogerős ítélet helytálló megállapítása szerint a bizonyítékok az alperes előadását támasztották alá. Az első- és másodfokú bíróság tehát a bizonyítékok egybehangzó és okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes vitatásával szemben a felperes nem bizonyította a követelésének valós voltát. Nem merült fel ezért ok a mérlegelésen alapuló döntés felülmérlegelésére.

A taggyűlés által jóváhagyott éves beszámoló, a taggyűlés erről szóló határozata nem minősül a régi Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése szerinti tartozáselismerésnek. A tartozás elismerése a régi Ptk. 242. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően mindig címzett jognyilatkozat, azt a másik fél felé kell megtenni, azaz egy cég ilyen tartalmú taggyűlési határozata nem minősülhet tartozáselismerésnek.

A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint Áfá-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Kötelezte továbbá a Kúria a felperest az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

Budapest, 2015. június 16.

*Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter s.k. előadó
bíró, dr. Imre Zita s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző